

СТАНОВИЩЕ

от проф. д.ф.н. Иванка Мавродиева, член на научно жури,

за дисертационния труд на Ростислав Петров Давидов, редовен докторант към катедра „Реторика“, Философски факултет, СУ „Св. Климент Охридски“, научна специалност: 2.3. Философия (реторика във виртуална среда)

1. Данни за докторанта

Докторантът Ростислав Петров Давидов е зачислен със заповед РД20-144/25.01.2013 г., шифър и наименование на научната специалност: 2.3. Философия (реторика във виртуална среда), темата на дисертацията е „Виртуалната реторика в неправителствени организации в България (2001 - 2015)“.

Той посещава и завърши успешно няколко курса по време на докторантурата съгласно индивидуалния план, положил е всички изпити с отличен. Ростислав Давидов участва в национални и международни конференции, сред които такива, организирани от УНСС, БАН, Софийския университет и в Международната конференция „Реторика на доказателството. Епистемични модели на реторическата практика в науката, образованието и културата“ (Rhetoric of Evidence. Epistemic Models und Rhetorical Practice in Science, Education, and Culture, 12-15 март 2014 г. в Хайделберг, Германия). Той проведе научна визита в гр. Париж, Франция (2014), където реализира дейности, одобрени от екипа на „Интегрирана програма за обучение и подкрепа на докторантите по социални и хуманитарни науки в СУ“. Давидов участва в научни семинари в Университета “Paris Descartes University“ (Université Paris Descartes, Париж): „L' histoire des sensibilites en cinquante classiques“ (Историята на класическата чувствителност); Научен семинар: „Enquêtes quantitatives“ (Количествени изследвания); Семинар: „Hist. et socio. de l'éducation“ (История и социално образование). Докторантът участва в Докторантска лятна школа „Идеята за Европа и нейните граници“ (1-8 юни 2014 г.) – с международно участие (PHD School „The Idea of Europe and its Boundaries in the Social Sciences and the Humanities“). Посочвам тези данни, за да подчертая активната, интензивна и ефективна

работа на Ростислав Давидов по време на докторантурата, израстването му като млад изследовател, както и усвояването и прилагането на научни методи.

Докторантът Давидов е изготвил 5 рецензии на магистърски тези, участвал е в лекции на студенти по теми, свързани с комуникация и реторика в онлайн среда.

Ростислав Давидов демонстрира уважение към научни дейности, работата на катедрата, Философския факултет и Софийския университет; той участва в научни форуми и проекти, което е важно за създаване на текста на дисертацията. Ростислав Давидов се разви като изследовател и анализатор, докторантът показва много високо ниво на мотивация и устойчиво развитие в посока натрупване на теоретични знания и участия в научни форуми, на които представя резултати от изследвания в една нова област, като прилага интердисциплинарен подход.

2. Структура и съдържание на дисертацията

В дисертационния труд се изследва актуална проблематика. Текстът на дисертацията на Ростислав Давидов е с обем 185 страници без приложенията, които обхващат 40 страници. Библиография е съставена от 190 заглавия, от които 59 на английски език), както и 14 онлайн публикации, общо 10 речника, наръчника, справочника и енциклопедии; 13 нормативни документа; 6 интернет сайтове. Проблематиката на дисертацията предполага използване не само на научни публикации, като докторантът успешно прави преглед и критичен прочит в систематизиран вид на включените източници в първите две глави на дисертация.

Дисертацията на Ростислав Петров Давидов е структурирана според изискванията: увод, основна част – разделена на 3 глави, заключение, библиография, приложение, списък с приноси моменти, списък с публикации по темата, декларация от докторанта. В материалите при предаване на дисертацията са представени всички изискуеми материали и документи: заповеди, автобиография, копия на публикации, текст на автореферата. Констатирам прецизността при изготвяне на окончателния вариант на текста на дисертацията, в който са отразени всички препоръки на хабилитираните лица, участващи в заседанието на разширения катедрен съвет, на който се взе решение за започване на процедура за публична защита.

В дисертацията на Давидов са показани задълбочени теоретични познания в няколко области: реторика, в частност виртуална реторика, неправителствени организации, комуникации. Това проличава от първа и втора глава на дисертацията, където е направен преглед както на базови текстове, така и на съвременни публикации, което е наложително с оглед темата на дисертацията. Акцентът в двете теоретични глави е както следва: *в първа глава* – неправителствени организации (НПО) в България; *във втора глава* – реторика и виртуална реторика. Изследването е съсредоточено в трета глава, в която се открояват две подчасти. В първата е направено структурирано наблюдение на сайтове на неправителствени организации при ясно изградена методика, а във втората част – емпирично изследване с анкетно допитване с въпросник, обхващащо повече от 230 НПО. Докторантът прави успешни опити да изведе термини и понятия и да даде работни дефиниции на „виртуалност“, „виртуален човек“, „виртуална общност“, „виртуална общностна група“, „виртуална организация“, „дигитална публика“, „електронна неправителствена организация“ и други.

Методиката в дисертационния труд показва умения за достигане равнище на изследване, което позволява да се представят резултати относно практическите приложения на реториката в две области: виртуална реторика и НПО. Спецификата на проблематиката предполага общо и цялостно представяне на методиката, което е направено в увода, а също така е налице детайлно и систематизирано изясняване във всяка глава. Така се постига отчетливост и възприемане на информацията, свързана с резултатите от изследването. Докторантът Давидов използва като база за изграждане на методиката доказали своята ефективност методи, които адаптира и прилага успешно при анализа, а те са: теоретично моделиране, визуален реторически анализ, реторически аргументативен анализ, структурирано наблюдение, анкетно допитване.

Откроявам изводите, до които Ростислав Давидов достига след проведеното изследване и анализите в трета глава на дисертацията от реторична и комуникативна гледна точка: съчетаване на знания от реторическо наследство с дигитална компетентност; използване на съвременни начини за комуникация в онлайн среда, сред които презентации, видеоклипове, вебинари, видеоконференции; уместно включване наред с вербалните и на визуални реторически техники и аргументи, тоест реторическите и комуникативните умения да се развиват непрекъснато на различни равнища: жанр, съдържание,

аргументация, техники, съобразяване със спецификите на поведението на виртуалната аудитория и други. Методиката се откроява с това, че чрез структурирано наблюдение на сайтове на НПО се прави анализ и се достига до обосновани изводи относно комплексната природа на виртуалната реторика в онлайн среда. Проявленията на виртуалната реторика са установени като резултат от проведеното анкетно допитване сред представители на изследваните НПО, което позволява да се установят явления и фактори, същевременно отчитайки спецификите на НПО и съотнесеността на тези резултати към изследвания период, както и известната условност. Безспорно е обаче, че Ростислав Давидов постига резултати, един от които е и на равнище обновяване на част от терминологията в областта на виртуалната реторика.

Ростислав Давидов достига до обосновани изводи и заключения. Той показва аналитични и изследователски умения при ясно обособяване на обекта на изследване.

Текстът е написан на много добър научен език и стил, откроява се умението да се обобщава и синтезира, при прецизно следване на изискванията за структурно и съдържателно оформяне на дисертацията.

Приносителите от дисертационния труд са изведени правилно и коректно от докторанта. Формулирането им също е доказателство за качествата на дисертационния труд на Ростислав Давидов и за това, че той е изследовател, който е подготвен теоретично и прави проучване на виртуалната реторика в НПО при изведена концепция и методология, които допринасят за успешното реализиране на реторични проучвания спрямо съвременни проявления на виртуалната реторика в НПО. Докторантът навлиза в нови изследователски полета, като проучва проявления на реториката във виртуална среда на вербално и визуално равнище, в това число на равнище реторични жанрове и формати, техники, фигури и аргументи.

Авторефератът е с обем 28 страници и е изготвен според изискванията, той отразява съдържанието на дисертацията коректно и пълно, в него е представена базова информация за дисертационния труд, за резултатите от изследването, има справка за приносителите и списък с публикации, които са свързани с проблематиката на дисертационния труд.

3. Публикации по темата на дисертацията

По темата на дисертацията докторантът представя 7 публикации, като в тях се отразяват както теоретични знания: („Комуникативни и реторични особености на онлайн медиите (информационни агенции)”, „Комуникативни модели на стратегическо управление в неправителствени организации”, „Виртуалност и виртуална организация – от идентичност до общностна група”), така и резултати от изследвания („Концепция с критерии и белези за идентичност при селектиране на множество организационни структури”, „Социалните мрежи като инструмент за комуникация с вътрешни и външни публики в НПО”, „Функции и роля на социалните мрежи и социалните медии за развитието на неправителствения сектор”, „Е-управление като социално предизвикателство пред държавната власт и неправителствения сектор”).

Чрез тези публикации се показва поэтапното развитие на докторанта при изясняване на теоретичните параметри на дисертацията и постепенно навлизане в изследвания на отделни подобекти.

4. Бележки и препоръки

Препоръчвам публикуване на резултати от изследването на докторанта Ростислав Давидов в научни статии и да продължи да участва в научни проекти и изследвания, навлизайки още по-устойчиво в полето, което вече е обособено, а именно виртуална реторика и комуникация.

5. Заключение

Налице са достатъчно основания, за да направя убедено извода, че Ростислав Петров Давидов има принос в актуализиране на реторичното теоретично знание в областта на виртуалната реторика, както и принос за изграждане и прилагане на методология за изследването. Докторантът Давидов показва мотивация, нагласи и способности за научни изследвания. Доказателство за това са успешно реализиране на различни видове анализи след прецизно изготвяне на корпуса от сайтове на НПО и на анкетната карта, както и на цялостния дизайн на проучването.

В заключение правя предложение към уважаемите членове на научното жури на Ростислав Петров Давидов да му бъде присъдена образователната и научна степен „доктор” по научната специалност: 2.3. Философия (Реторика) (реторика във виртуална среда) и в качеството си на член на журито заявявам, че ще гласувам „за”.

20 март 2016 г.,
гр. София

Подпис:
проф. д.ф.н. Иванка Мавродиева